

Lerend Vermogen

Nieuwsbrief nr. 3, december 2011

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de ontwikkelingen en resultaten van projecten die binnen het thema Lerend Vermogen vallen of daaraan raken. In dit nummer onder andere meer over:

Pilotproject Verbeteren Lerend vermogen in Drenthe, After Action Review en het versterkingsplan brandweeronderwijs.

Offensieve buiteninzet

Testweek

In de week van 21 tot en met 25 november heeft de Brandweeracademie samen met diverse korpsen verschillende technieken getest voor de offensieve buiteninzet. Het doel van de testweek was om te bepalen of we van buitenaf de brand kunnen blussen of ten minste de binnentemperatuur zover kunnen laten dalen, dat we 'veilig' naar binnen kunnen. De volgende technieken zijn getest: Fognail, Cobra Coldcut-methode, Drukluchtschuim en de nevelkogel.

De testweek was dagelijks te volgen via het TEST-journaal op <http://www.nvbr.nl/obi>

Brandonderzoek

Vervolg onderzoek natuurbrand Aamsveen

In onze eerste nieuwsbrief heeft u kunnen lezen over het onderzoek naar de natuurbrand in Aamsveen. Momenteel zijn de eerste uitkomsten uit dit onderzoek bekend. In de [nieuwsbrief nummer 10 van Brandweer Twente](#) staat een uitgebreid verslag van de resultaten.

Nieuwe portefeuillehouder Brandonderzoek

De portefeuille Brandonderzoek is in de loop van dit jaar vrijgekomen doordat Stephan Wevers voorzitter van de NVBR werd. Gerrit Spruit, commandant Brandweer Flevoland, is de nieuwe portefeuillehouder Brandonderzoek vanuit de Programmaraad Brandweezorg.

Leeragentschappen

Pilotproject in Drenthe afgerond: 'Mensen zijn met elkaar gaan praten'

Het zit erop, het anderhalf jaar durende pilotproject Verbeteren Lerend Vermogen van de regio Drenthe. De projectleiding, kennisregisseur Jan Niewold en een externe deskundige, hebben hun conclusies getrokken en [gerapporteerd](#). Niewold: "Een leerzaam project dat hoe dan ook een vervolg moet krijgen."

'Een stukje cultuurverandering', dat is waar Jan Niewold bij de aanvang van het project op hoopte. Een verandering die gestalte moest krijgen door naar de mensen toe te gaan, 'want papier is er al genoeg'.

Posten kiezen onderwerp

De regio Drenthe tuigde drie projecten op, waarvoor de onderwerpen door de posten zelf werden aangedragen. Bij één brandweerpost werd ingezoomd op het versterken van het leidinggevende kader, bij een ander op het beter analyseren en verwerken van informatie (After Action Review), en bij de derde post werd aandacht besteed aan het verschijnsel 'arousel', een soort bewustzijnsvernaauwing die kan optreden bij mensen die zijn gefocust op een taak, zoals brandweerlieden bij een inzet.

'We lossen het zelf wel op'

Jan Niewold: "Heel verschillende projecten, maar bij alle drie de posten herkenden we direct de familiale brandweercultuur, waarin de vuile was niet buiten wordt gehangen. Er heerste een sfeer van: 'we lossen het zelf wel op'. Die hebben we kunnen doorbreken. Er is vertrouwen opgebouwd en mensen zijn met elkaar gaan praten. Op die manier is er een klimaat ontstaan van openheid, eerlijkheid en wederzijds respect, dat meer nodigt tot reflectie op het eigen handelen. Met als resultaat dat de posten beter en dus veiliger zijn gaan functioneren. Daarmee hebben we het doel van de pilot bereikt."

Samen problemen tackelen

In de aanbevelingen die zijn gedaan, pleit de pilotleiding voor het vasthouden aan de bottom up-aanpak in plaats van een top down-benadering. Niewold: "Samen problemen tackelen aan de hand van casussen, dat werkt het best. Waarbij het steeds moet draaien om evalueren en

communiceren, met als uitvloeisel daarvan bewustwording."

Werken met After Action Review: 'We hebben het onderschat'

After Action Review (AAR) is een begrip dat steeds vaker valt in de brandweerwereld. Het gaat om een methode om met een team, na het afronden van een inzet, op een gestructureerde manier de uitvoering te analyseren en geleerde lessen te verzamelen.

Tijdens de bevelvoerdersweek voor de regio's Groningen, Fryslân, Drenthe en IJsselland is er in pilotvorm ervaring opgedaan met het uit Amerika overgewaaide AAR. Een systeem dat draait om vijf simpele vragen: wat was het plan? Wat is er werkelijk gebeurd? Waarom gebeurde het? Wat kunnen wij als team van deze ervaring leren? Zijn er leerpunten die we met anderen willen delen?

Terugvallen in gewoonten

Als kennisregisseur van de regionale brandweer Groningen was Sietse Smit nauw betrokken. "We zijn begonnen met een train-de-trainersessie voor instructeurs. Hoe simpel de vragen ook zijn, toen al werd duidelijk dat het werken met AAR niet zo eenvoudig is als het lijkt. Later, toen we het gingen toepassen, werd dat bevestigd. Bij het beantwoorden van de vragen vielen mensen snel terug in gewoonten. Op een vraag als 'wat was het plan?', gingen ze vertellen wat ze hadden gedaan. Het bleek lastig om dat goed te sturen. Achteraf zeg ik dat we het werken met AAR hebben onderschat."

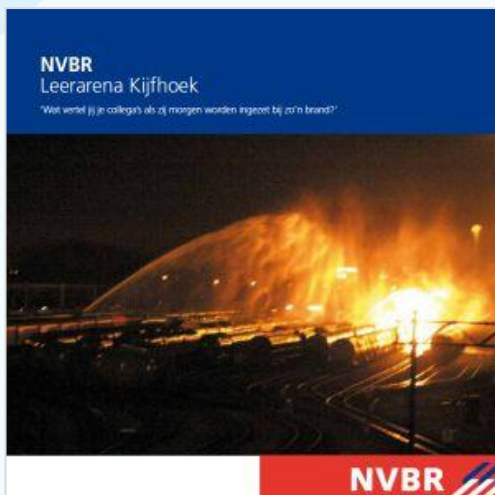
Regie van belang

Dat neemt niet weg dat Sietse Smit overtuigd is van de meerwaarde van AAR, 'mits de regie erop goed is'. "Ik denk dat het met name werkt direct na een inzet. Er terplekke of in de auto op de weg terug, even tien minuten de tijd voor nemen. Mensen moeten dan wel heel bewust proberen de omschakeling te maken in hun hoofd. Dat is niet makkelijk, zeker niet als de adrenaline nog in je lijf zit."

Verder met AAR

"Als regionale brandweer gaan we zeker verder met AAR en ik hoop dat ook andere regio's het oppakken. Uiteindelijk zal het onderdeel moeten worden van het opleidingsprogramma. Pas dan veranker je het structureel."

Leerarena Kijfhoek

In navolging op de leerarena Moerdijk is de methodiek leerarena ook toegepast voor het incident Kijfhoek. Samen met een groep experts van de brandweer zijn tijdens de Leerarena Kijfhoek lessen getrokken die betekenis hebben voor zowel het eigen optreden als voor collega's in het land. De aanwezige brandweercollaga's hebben met veel inzet en betrokkenheid laten zien dat de leerarena belangrijke inzichten oplevert. Het resultaat kun je lezen in het [boekje Leerarena Kijfhoek](#).

Vakbekwaamheid

Versterkingsplan brandweeronderwijs: vakbekwaam worden én blijven

Het Versterkingsplan brandweeronderwijs is in de maak. Hoe het ermee staat vroegen we aan Paul Joosten, commandant van de regio Gelderland Midden en tevens portefeuillehouder Opleiden en Oefenen.

Hoe ver zijn jullie?

Paul Joosten: "Het schiet op. Sinds 14 december ligt er een conceptplan dat in het eerste kwartaal van 2012 besproken gaat worden in diverse gremia en de RRC. De verwachting is dat we het daarna kunnen afronden. Dat moet ook, want minister Opstelten van het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft de Tweede Kamer beloofd dat het plan er voor de zomer van 2012 is."

Wat houdt het Versterkingsplan Brandweeronderwijs precies in?

"Het gaat om het verbeteren van de organisatie en de kwaliteitsborging van het brandweeronderwijs. Momenteel is er nog veel versnippering. Er zijn negentien opleidingsinstituten, dat is teveel. In de nieuwe situatie willen we alle opleidingen onder één vlag brengen, die van het Instituut Fysieke Veiligheid."

Welke gebreken zijn geconstateerd, naast de versnippering?

"In het algemeen dat het toezicht op het brandweeronderwijs onvoldoende is en dat er onduidelijkheid is over bij wie en hoe verantwoordelijkheden liggen. Ook de kwaliteitsnormering is niet geregeld zoals dat zou moeten."

Welke organisaties praten allemaal mee?
“Het ministerie, de NVBR, het Veiligheidsberaad, het NBBE, het NIFV, de VNG en de vakbonden.”

Hoe zit u er persoonlijk in?
“Met veel betrokkenheid en een goed gevoel. Het is verstandig om de zaken voor de toekomst goed te regelen en dan af te spreken wat we op landelijk niveau samen doen en wat in de regio. Het grote verschil tussen wat is en wat komt, is dat het nieuwe plan ook lijnen uitzet voor vakbekwaam blijven. Tot dusver lag de nadruk uitsluitend en alleen op vakbekwaam worden.”

Innovatie Moed

Jan van der Heydenprijs

In 2012 is het 300 jaar geleden dat de grootste innovator van de brandweer, Jan van der Heyden, overleed. Ben jij de Jan van der Heyden van de 21^e eeuw? Dan is de regiegroep Innovatie Moed op zoek naar jou.

Uit de vele inzendingen van de afgelopen vier jaar blijkt dat binnen de brandweer verrassend veel innovatie ideeën bestaan.

Het is voor de brandweer belangrijk dat we vernieuwende ideeën met elkaar delen en waar mogelijk landelijk implementeren. Om die reden reiken we in 2012 voor het 5^e achtereenvolgende jaar de Jan van der Heydenprijs uit.

Heb jij of je korps een innovatief idee, dien deze **voor 1 mei 2012** in bij de regiegroep Innovatie Moed via de site www.nvbr.nl/innovatie

Voortgangsbericht Lerend Vermogen

Op de site van de NVBR is het [Voortgangsbericht Lerend Vermogen](#) van november 2011 gepubliceerd wordt. Daarin lees je wat we de afgelopen periode samen hebben bereikt (2010-2011) binnen de projecten die onder het thema lerend vermogen vallen of daaraan raken. Ook staat in dit voortgangsbericht welke resultaten en activiteiten je kunt verwachten in 2012.

Vanuit het programma Lerend Vermogen wensen wij u een gezond, veilig en inspirerend 2012 toe!

De nieuwsbrief automatisch ontvangen?

Wilt u de nieuwsbrief van Lerend Vermogen automatisch ontvangen, stuur dan een e-mail naar: j.vanhetzand@nvbr.nl.

Colofon

Redactie: Leon Kerstjens,
Jacqueline van 't Zand, Daan Appels en
Marieke van der Horn

Over het thema Lerend Vermogen

Een kennisproductieve organisatie waarin medewerkers op alle niveaus relevante informatie signaleren, verzamelen en interpreteren. Daar streven we naar. Dit maakt het voor de organisatie mogelijk om slim en effectief te handelen. Door beter te leren van eigen optreden, neemt de kennis en het veiligheidsbewustzijn van de brandweer toe en hiermee de veiligheid voor burgers en brandweermensen. Alle projecten en activiteiten binnen dit thema geven een impuls aan het vergroten van het lerend vermogen van de brandweer. Meer informatie:

www.nvbr.nl/lerendvermogen

